

A BÁNTALMAZÁSRÓL.

A bántalmazásról.

Könyörtelen szigorúság és emberi érzés, e két látszólag ellentétes tulajdonság jellemzi azt a bánásmódot, melyet az igazi csendőr hivatásának teljesítése közben, a közbelépését kihívó néppel az állami és társadalmi rend ellen vétőkkel, a bűnösökkel szemben tanusít.

A kötelesség teljesítésének szüksége, az igazság keresése feltétlen szigorú ir elő, mely megalkuvást, elnézést, mellétekinteteket nem ismer, de nem kívánja meg, sőt épen kizárja az embertelen, durva vagy épen kegyetlen bánásmódot.

Sajnos, akadnak olyanok, akik

ezen két fogalomnak: a szigoruságnak és emberiségnek lényegét félreanyagarázva, azokat nem mindenkor tudják összegyeztetni és abból a félreértésből hárul egy súlyos, disztelen vád: a bántalmazások vádja a csendőrségre, sötét foltként tűnve fel a csendőr-intézmény fényes múltján. Az idők folyásával e sötét folt mindig kisebbedik és kell, hogy csakhamar el is tűnjék.

A férfi büszkeségére, a katona jellemére és a csendőr nagylelkűségére kell hatniok e szavaknak, hogy megérthessék az előrehaladott kornak eszméit, azt az eszmét, mely méltán uralja a felvilágosodottság korát, mely átlengi az irányadó köröket és az emberiség javarészének gondolkozását: a humanizmust, az emberszeretetet. Mindaz, ami az életben ideál, — eszményi, szorosabban van a katona, a

csendőr hivatásával összeforrva, mint a rajongva hullámozó közélet bármely más foglalkozást üző polgárának kötelességével.

Régi és magas igazság rejlik abban az állításban, hogy »a szélsőségek érintkeznek.« A fegyver képviselője, a katona, a csendőr, aki a körülmények által rákényszerítve, nyílt, becsületes harczban halált osztogat, vérét ontja a haza és a társadalom ellenségének: ugyanakkor szívében a legnemesebb érzelmektől telve, egy magasztos közczél érdekében cselekszik, koczkára téve a saját életét is; és midőn diadalmasan tekint munkájára, a könnyörület melegével veszi körül ellenfelét, hogy enyhítse a sebet, melyet kötelessége teljesítése közben embertársán ütött.

Az emberi érzelmeknek a katonát, a fegyver viselőjét kell legjobban

jellemezni. Mert hova fajulna a hatalom nyilvánulása, az erő tudata, ha nem fejlesztenék annak képviselőjében egyidejűleg a nemes gondolkozásmódot, a szív jóságát, a lélek tiszta érzelmeit? . . .

Az erő kifejtése csak hasonló erővel szemben érvényesülhet; a férfi tekintélye nem nyilvánulhat abban, ha gyengével, védtelennel érezteti fölényét, a csendőr nem imponál akkor, midőn a már hatalmában lévő gonosztevőnek az ő erősebb voltát akarja megmutatni.

*

A napi és időszakai sajtó manapság már a közvéleménynek hatalmas képviselője, megnyilatkozása, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni annak, aki nyilvános szereplésre van hivatva. És a nagyközönségnek ez az organuma a magyar királyi csendőrséget állandóan ritka elismerésben részesíti.

De nemcsak a sajtó, hanem a közönség is szeretetében fogadta az intézményt, barátjának, érdekei önzetlen védelmezőjének tekinti a csendőrt — és méltán. Aki benne él a csendőrség intézményében, nem egyszer tapasztalhatja a népkegynek nyilvánulását oly esetekben is, midőn egyesek félrelépésének, hibáinak felderítését célozta a vizsgálat. Ahol az igazságos előljárók szerint egyik vagy másik csendőr gyarlóságában átlépte a szabályok és utasítások határait, a tanubizonyságra hivatott polgárság legtöbbször enyhíteni, menteni igyekszik a vádlott csendőr hibáját; inkább védőül szegődik melléje, mintsem a vádlójaként szerepelne. Csak egy eset van: a hatalomnak a túllépése, az emberi méltóságnak a megsértése, amelyen rendszerint megtörik a közönség rokonszenve és nem tartózkodik többé az igazságos és szigorú ítélet nyilvánításától.

Aki védtelen embertársát bármi célból is testi bántalmakkal illeti, az nem méltó arra, hogy a mai fölvilágosodott társadalomban foglaljon helyet, az olyan ember a letűnt századoknak, a sötét középkornak egy visszamaradt példánya, szellemre nézve beteges kinövése a mai közéletnek, amelyet, ha gyógyítani nem lehet, eltávolítani kell az egészséges testről.

Vita tárgyát már nem képezheti és általánosan tapasztalt tény, hogy a vallomások bántalmazás által való kicsikarásának semmi gyakorlati haszna sincs az eredmény elérésére. Egy a nyomozásban jártas, ügyes csendőr százszor inkább fel tudja deríteni az igazságot, mint a kinzókamrák ördögi eszközei. A bántalmazás tehát az igazság keresésének véd szárnyai alatt sem menthető. De legyen bármiként, a csendőr férfias érzületével, a katonai büszkeséggel ho-

gyan egyeztethető össze, hogy egy megvasalt, védelmére képtelen embert, bármily gonosztevő legyen is az, egy ereje tudatában levő, felfegyverkezett egyén, testi bántalmakkal illet, megkinoz, arczulver, vagy csak becsmérő szóval is szidalmaz, meggyaláz? Bizonyára minden jó érzelmű, nemes gondolkozású férfi megbotránkozik az ilyen cselekedeten.

Sajnos, hogy voltak és szórványosan bár, még most is akadnak csendőrök, akik vérmérsékletükön nem tudnak uralkodni és elragadtatják magukat a bántalmazásra, nem törődve a büntetéssel és megfeledkezve saját emberi méltóságukról, valamint az intézmény jó hírnevének tartozó kötelességükről.

És némelyeknek ez a megfeledkezése az, ami a közvélemény előtt legnagyobb hátrányára van ez intézménynek. Ritkulnak évről-évre a bántalmazás miatti panaszok, ami e tekintetben is

előnyösen bizonyítja a csendőrségnek a tökéletesség felé való haladását; de az intézmény dicsőségére teljesen el kell azoknak tünniök és azért nem csak saját emberi méltóságát, férfiúi becsületét, de a testület diszét és jó hírnevét védi és őrzi meg a csendőr, midőn ellenáll vére hevülésének, felkorbácsolt indulatának és eszének, higgadságának megtartásával végzi mindenkor kötelességét; igazságos szigorral, emberségesen bánik embertársával, legyen az bár a legmegrögzöttebb gnonosztevő is.

A csendőr lelkületének nemes irányban való fejlesztése és jó példával való folytonos előljárás mellett ezt mindenkor keresztülvinni az őrparancsnokoknak egyik legszebb feladatuk. Erős föltevés, kitartó akarat és tapintatos nevelés által ez könnyen megtörténhetik és meg is fog történni.
